

PURA: "VANNOMRÅDE BUNNEFJORDEN MED ÅRUNGEN - OG GJERSJØVASSDRAGET"

Møtegruppe: Prosjektgruppe PURA

Til stede: Anita Borge, vannområdeleder PURA – AB, møteleder
 Odd Henning Unhjem for Gro Ravne, Frogn kommune - OHU
 Nora Hoff, Nesodden kommune - NH
 Knut Bjørnskau, Nordre Follo kommune – KB
 Trygve Kvarme, Ås kommune – TK, til ca. 10.30.
 Terje Laskemoen, Oslo kommune – TL, til ca. 10.50.
 Arne Ivar Sletnes, Follo landbrukskontor – AIS
 Tom Wetlesen, Akershus bondelag – TW, til ca. 10.15

Forfall: Estrella Fernandez, Viken fylkeskommune - EF
 Håvard Hornnæs, Statsforvalteren i Oslo og Viken, klima- og miljøvernadv.
 – HH
 Ola R. Eide, Statens vegvesen – ORE

Møteleder: Anita Borge

Møtested: Møterom Store salong, Ås kulturhus

Møtetid: 25.10.2022 kl. 09:00 – 11:45 inkl. lunch.

Neste møte: Tirsdag 13.12.2022 kl. 09:30 – ca. 13:00 på Gamle Tårnhuset Restaurant, Kolbotnveien 31, Kolbotn

Referent: Arne Ivar Sletnes

Forkortelser i kolonne for "Ansvarlig": Se liste over "Til stede" og "Forfall"

Sak nr.	Tema	Vedtak / oppfølging	Ansv
1	Godkjenning av referat fra møtet 17.06.2022	En justering av tekst ble gjort i sak 6 vedr. øremerkede RMP-midler til landbruksiltak for oppfølging av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Utover dette var det ingen kommentarer til referatet. <u>Vedtak:</u> Referatet godkjennes og legges ut på web-siden.	AB

2	Vannområdets organisasjon	<p>Endringer i gruppene:</p> <p><u>Styringsgruppen:</u> Frogn kommune: Harald Hermansen erstattes av Georg Njargel Smedhus, som kommer fra stillingen som kommunedirektør i Indre Østfold kommune.</p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi:</u> Frogn kommune: Kjetil Aanesland erstattes av Nasser Berhanu Mohammed.</p> <p>Utskiftninger som har skjedd etter utsendelse av agenda: <u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse:</u> Frogn kommune: Eirunn Dvergsnes erstattes av Nasser Berhanu Mohammed. Nesodden kommune: Øystein Myhrvold erstattes av Andrea Borge.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB alle
3	Økonomi	<p><u>Midler mottatt fra Viken fylkeskommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fagmidler til restaureringsprosjekter i Innlandet og Viken vannregion 2022: Kr. 100.000 tildelt PURA, øremerket reguleringsfiske i Østensjøvann 2022. <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB
4	Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram – godkjenning i Klima- og Miljødep.	<p>Anita orienterte om status for godkjenningen av de regionale vannforvaltningsplanene. En tilråding fra Miljødirektoratet og andre berørte direktorater skal behandles av Klima- og miljødepartementet og andre berørte departementer. I åpningsinnlegget på Nasjonal vannmiljøkonferanse 31. oktober vil klima- og miljøminister Espen Barth Eide lansere den nasjonale godkjenningen av de oppdaterte vannforvaltningsplanene. Godkjente planer legges ut på www.vannportalen.no</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB
5	Statsbudsjettet 2023 – utfall for vannforvaltningen	<p>Anita orienterte om reduksjonen innen vannforvaltning i forslag til statsbudsjett for 2023: 20 mill. mindre til generell vannforvaltning. Dette betyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mindre statlige tilskudd til organisering og drift i vannområdene (som i dag er på ca. 230.000 i PURA) - mindre statlige midler til oppgaver fylkeskommunen har som vannregionmyndighet - mindre til prosjekter vannområdene søker om midler til - mindre til drift av tekniske verktøy som Vann-nett <p>I tillegg er det foreslått en reduksjon i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - midler til miljødata, bl.a. overvåking og kartlegging (20 mill.) - midler til tiltak mot marin forsøpling (20 mill.) <p>Som en kompensasjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 mill. er bevilget for arbeid med tiltak for en renere Oslofjord. <p>Av disse: 12,5 millioner kroner skal brukes til å styrke arbeidet med å redusere utslippene av kommunalt avløpsvann til</p>	AB

		<p>Oslofjorden, 7,5 millioner kroner skal brukes til arbeid med gjenoppbygging av økosystemene og potensialet for bærekraftig fiske i Skagerrak.</p> <p>Diskusjon i gruppen om forslagene. Enighet om at det er uheldig med en så stor reduksjon i midlene til vannforvaltningen i en tid der tiltaksgjennomføringen i vårt område skal intensiveres. Sterkt uheldig at vannområdenes tilskudd reduseres. PURA bør uttrykke bekymring for konsekvensene av kuttene til sentrale politikere på nasjonalt nivå.</p> <p><u>Vedtak:</u> PURA samarbeider med vannområdene Drammenselva, Indre Oslofjord Vest og vannområdene i tidligere Østfold om en felles bekymringsmelding som går til sentrale politikere på nasjonalt nivå.</p>	
6	Øvrig nytt fra vannregionmyndigheten	<p>Estrella var ikke til stede på møtet, men hadde sendt inn følgende punkter (i tillegg til noen punkter som behandles under andre saker på dagens møte):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vannregionmyndigheten jobber med samarbeidsplanen for grensevassdragene i vannregion Vesterhavet og har møter med de svenske myndighetene • Viken FK har tre nye ansatt i miljøavdelingen; en som skal jobbe med Oslofjorden (Kjetil Næss, samfunnsøkonom) og to med naturmangfold (Kjersti Bakkebø Fjellstad og Liv Bente Dervo) • Det var nasjonalt restaureringsseminar om vassdrag og våtmark 20. september hvor vannregionmyndigheten presenterte sitt prosjekt "Miljøvennlige tiltak (NBS) for skråningsstabilisering av elvekanter". Dette går på utprøving av ukjente erosjonssikringsteknikker. <p><i>Tas til orientering</i></p>	EF
7	Temagruppene	<p>Gjelder alle temagruppene: For en mer detaljert redegjørelse for sakene: Se referater fra møtene i temagruppene på PURAs hjemmeside.</p> <p><u>Temagruppe Landbruk.</u> Arne Ivar redegjorde.</p> <p>Siste møte: 25.05.2022 Neste møte: 16.12.2022</p> <p>- RMP-status 2022: Meget god oppslutning, 194 søknader i år mot 176 i 2021. Mye direktesådd, fangvekster og stubb. Ekstra 40,4 mill. i RMP-midler til Oslo og Viken er øremerket oppfølging av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.</p> <p>- SMIL-status 2022: Bra oppslutning, mange søknader/prosjekter. Dårlig søknadstrykk på drenering.</p> <p>- Gjennomfører kontroller av 1) tiltak gjennomført etter miljøtilskudd (RMP-midler) og 2) kantsoner, - sjekker oppfølging av kravene gitt ved pålegg knyttet til helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden</p>	AIS

		<p>- Revidert forskrift om regionale miljøkrav for jordbruket i Oslo og Viken: Trer i kraft 01.01.2023.</p> <p>- Skuterudbekken/Grytelandsbekken – status for utvidet overvåking: SMIL-midler er benyttet for erosjonssikring av sidebekk. Biologiske parametere er tatt etter planen i høst.</p> <p>- Erosjonssikring Storgrava – utarbeidelse av rapport om behov for sikring: Egen sak på dette møtet, sak 8.</p> <p>- Handlingsplan for landbrukstiltak i PURA: Revidering av planen gjennomføres før neste møte.</p> <p>- Nytt prosjekt initiert av vannregionmyndigheten: Skog og vannmiljø. Oppstartsmøte 14.11.2022, Anita deltar.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi</u> Knut redegjorde.</p> <p>Siste møte: 13.10.2022 Neste møte: 07.12.2022</p> <p>Temaer på siste møte:</p> <p>- Årsrapport for tiltaksorientert vannkvalitetsovervåking 2021: Trond Stabell orienterte om resultatene. PURA innfører økt fokus på nitrogen i sitt vannområde. Viktig ift. påvirkning på fjorden.</p> <p>- Nye måltall 2027 for tiltaksområdene er beregnet av Norconsult. Fremgår i figurene som viser fosfor-utvikling gjennom året på www.pura.no</p> <p>- Østensjøvann, utfiske 2022: Egen sak på dette møtet, sak 8.</p> <p>- Utvidet overvåking for Skuterudbekken/Grytelandsbekken: Redegjort for under temagruppe Landbruk.</p> <p>- Status i kommunene for nye hovedplaner på vann og avløp: Redegjørelse fra kommunene. Ås kommune har startet med ROS-analysen.</p> <p>- Uttalelse – nytt løp Oslofjordtunellen (E134): PURA ga sin uttalelse som en del av Frogn kommunes uttalelse. Understreket betydningen av å rense tunelldrivemasser for N før utslipp til vassdragene.</p> <p>- Bane Nor: Ny Østre linje sør for Ski: Hensettingsspor (togparkering) er skrinlagt. Det blir en kritisk anleggsfase mht. miljø, viktig med tydelige krav. Miljøoppfølgingsplanen er nå til diskusjon. Møtevirksomhet med kommunene, vannområdene kobles på ved relevans.</p> <p>- Status Fagrådet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nytt prosjekt i Fagrådet skal jobbe med å utarbeide kunnskapsgrunnlag for nye søknader om utslippstillatelse for ledningsnett og renseanlegg. PURA er inne i en 	KB
--	--	---	----

		<p>referansegruppe sammen med vannområdene Indre Oslofjord Vest og Oslo. Mandatet skal presenteres for Fagrådets styringsgruppe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Renseanlegg/utslipp av rensset avløpsvann: Fremtidig nedleggelse av renseanlegg (Drammensfjorden/Asker) – diskusjon og vurderinger av nye løsninger. Modeller benyttes for å beregne konsekvenser av mulige løsninger. • Anskaffelse av tjenester for overvåking av fjorden fra 2023: Vannområdene har deltatt i en arbeidsgruppe som har utarbeidet konkurransegrunnlaget. Intervjuer i uke 47. <p>- Spørsmål om beredskap ved akutte hendelser i/ved fjorden: Kommunene kan ta kontakt med Fagrådet, ev. også aktøren som har ansvaret for overvåking av fjorden.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p> <p><u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse (KOS):</u> Anita redegjorde for Line. Siste møte: 18.10.2022 Neste møte: 24.01.2022</p> <p>Temaer på siste møte: - Tilførselsdata – årsrapportering: Forberedelse til KOS-gruppens årlige rapportering på tilførselsdata fra kommunalt ledningsnett, spredt av løp og tette flater. Gjennomgang av en veiledning for rapporteringen.</p> <p>- Prosjekt "Landbasert forurensning" der Nordre Follo deltar: Et formalisert samarbeid mellom konsultantselskapet COWI, Dansk Miljørådgivning og Geoteknikk AS og Premium Green Technologies Norway AS. Bistår med miljøfaglig spisskompetanse ved akutte hendelser. Nordre Follo holder seminar om prosjektet, PURA legger ut presentasjonene fra seminaret på www.pura.no når disse er klare.</p> <p>- Runde rundt bordet på følgende tema: - utbedringer/arbeider og tilsyn innen spredt bebyggelse 2022, linket opp mot kommunenes plandokumenter - utbedringer/arbeider på kommunalt ledningsnett 2022 – linket opp mot kommunenes plandokumenter - overvann - viktige hendelser som vil kunne ha betydning for vannkvaliteten i vassdragene.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	<p>Line Lid Brække</p> <p>AB</p>
8	<p>Status for prosjekter i temagruppene</p>	<p><u>Skibekken: Skjøtselsplan → skjøtselsveiledning. Status</u> Etter møtet med grunneiere og brukere i mars: To aktiviteter tas inn i handlingsplan for landbruk i PURA: - Vi rigger en helhetlig plan for fysiske tiltak (reparasjon og ev. supplering av steinsettinger og terskler, ev. fjerning av sedimenter fra terskler), ref. foreslåtte tiltak i skjøtselsveiledningen.</p>	<p>AB AIS</p>

		<p>PURA sørger for felles søknad for tiltakene, koordinering av tiltaksgjennomføringen, innhenting av midler mm.</p> <p>- Vegetasjonspleie gjøres av grunneiere/brukere, enten på eget initiativ eller i form av et samarbeidsprosjekt mellom grunneiere etter initiativ fra PURA.</p> <p>Tiltaksveiledningen ble sendt NVE etter mars-møtet, deres kommentarer gikk hovedsakelig på:</p> <p>- ros: De mener at skjøtselsveiledningen vil være et godt verktøy for alle aktører med interesser i og langs Skibekken og Østensjøvann</p> <p>- detaljerte henvisninger til lover, forskrifter og veiledere. Vi vurderer disse henvisningene som nyttige, men siden veiledningen først og fremst skal være et praktisk dokument for grunneiere og brukere har vi valgt å ikke ta inn de detaljerte henvisningene til lover, forskrifter og veiledere som NVE viser til.</p> <p><u>Storgrava: Erosjonssikring. Status</u></p> <p>PURA og Bård fra Landbrukskontoret har møte med Frogne kommune 02.11.2022. Tema er bl.a. status for utarbeidelse av flomberegninger m/ flomsonekart. Rapport/detaljplan for erosjonssikringstiltak skal utarbeides etter at disse beregningene er klare.</p> <p>Involvering av grunneiere blir viktig i prosjektet.</p> <p>Viken fylkeskommune har et prosjekt med utprøving av naturbaserte løsninger for stabilisering av bekker/elver. Det tas kontakt for å avklare om hele eller deler av Storgrava kan inngå som case i dette prosjektet.</p> <p><u>Østensjøvann: Utfiske/reguleringsfiske 2022. Status</u></p> <p>Feltnotat for fisket i 2022 er mottatt fra NMBU. Sendes prosjektgruppen.</p> <p>Før nyttår får vi en rapport med de komplette resultatene fra reguleringsfisket og miljøovervåkingsprogrammet 2022.</p> <p>Thronnd Haugen, NMBU, holdt presentasjon om prosjektet på Miljødirektoratets restaureringsseminar i september.</p> <p>Gode tilbakemeldinger.</p> <p>Anita var til stede og minnet Miljødirektoratet om at de måtte bidra med finansiell støtte til denne type prosjekter, og ikke sende avslag på avslag.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB
		<p><u>Østensjøvann: Utfiske/reguleringsfiske 2022. Status</u></p> <p>Feltnotat for fisket i 2022 er mottatt fra NMBU. Sendes prosjektgruppen.</p> <p>Før nyttår får vi en rapport med de komplette resultatene fra reguleringsfisket og miljøovervåkingsprogrammet 2022.</p> <p>Thronnd Haugen, NMBU, holdt presentasjon om prosjektet på Miljødirektoratets restaureringsseminar i september.</p> <p>Gode tilbakemeldinger.</p> <p>Anita var til stede og minnet Miljødirektoratet om at de måtte bidra med finansiell støtte til denne type prosjekter, og ikke sende avslag på avslag.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB
9	Møte i styringsgruppen 10.11.2022: Forslag til agenda	<p>Anita presenterte forslag til agenda. Noen innspill ble gitt. Disse tas enten inn i agendaen eller håndteres under selve møtet.</p> <p><u>Vedtak:</u> Innspillene fra prosjektgruppen til agenda for neste møte i styringsgruppen tas enten inn i agendaen eller håndteres under selve møtet.</p>	AB alle
10	Kommunikasjon/ seminarer/ workshops	<p><u>Møte med klima- og miljøminister Espen Barth Eide på NMBU 14.10.2022</u></p> <p>Ledelsen ved NMBU, et knippe forskere og PURA pratet med klima- og miljøminister Espen Barth Eide om bærekraft ved NMBU og samarbeid mellom vannområdet og NMBU (prosjekt</p>	AB

		<p>reguleringsfiske i Østensjøvann). Det ble også orientert om et prosjekt NMBU ønsker å gjennomføre i Oslofjorden (vitaminmangel hos fisk pga. bortfall av bakterie).</p> <p><u>Erfaringskonferanse i Morsa 19.10.2022</u> Konferanse om Morsas historie, gjennomføring av tiltak og oppnådde resultater. Vannområdets arbeid viser at vannkvaliteten har blitt bedre i noen vannforekomster. Tiltak nytter!</p> <p><u>Nasjonal vannområdesamling i Fredrikstad 13. – 15.09.2022</u> PURA deltok på to av dagene. Anita redegjorde for opplegg og program. Nyttig, informativ og hyggelig samling, der det på dag 2 ble arrangert båttur i Ytre Hvaler nasjonalpark.</p> <p><u>Presentasjon om båtseptik på driftsseminaret til Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord 26.10.2022</u> PURA er invitert til å holde foredrag om prosessen som vannområdet ledet frem til drifting av mottaksanlegget.</p> <p><u>Nasjonal vannmiljøkonferanse i Oslo 31. oktober og 1. november</u> Rikholdig program, påmeldingsfrist utsatt til 25.10.2022.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	
11	Runde rundt bordet – evaluering av møtet	<p>Anita tok opp tråden fra siste møtes "Runde rundt bordet": En sjekk med andre vannområder viser at vi ligger innenfor samme tidsforbruk på møter i prosjektgruppen som disse. Minnet om at agendaen var satt opp for å kunne gjennomføre de nødvendige orienteringene og vedtakssakene som prosjektgruppen i kraft av sitt mandat skal involveres i.</p> <p>Gruppens synspunkter på møtet: Informativt og effektivt. Men uheldig at så få deltok mot slutten. Viktig at møtene ikke blir for lange.</p>	alle
12	Neste møte	Uke 50/2022: Tirsdag 13.12.2022 på Gamle Tårnhuset Restaurant, Kolbotn.	alle